VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Luottolaitosdirektiivin (CRD 6) täytäntöönpano

TALOUSVALIOKUNTA 21.4.2026

Hallituksen esityksen valmistelun tausta

- Taustalla luottolaitosdirektiivin (CRD) ja EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) muutokset, jotka julkaistiin 19.6.2024
  - Direktiivin muutokset perustuivat Finanssikriisin jälkeen tehtyyn Baselin standardien uudistukseen sekä EU:n omiin tavoitteisiin kehittää kestävyysriskien hallintaa ja pankkivalvontaa
- Esitystä valmisteltiin kansallisessa työryhmässä sekä virkavalmisteluna
- Lait voimaan mahdollisimman pian
  - Luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanon määräaika umpeutui 10.1.2026

Hallituksen esityksen sisältö

Luottolaitoksia ja valvontaa koskevia muutoksia

Luottolaitoksen toimiluvan peruminen nimenomaisesti mahdollista konkurssin tai selvitystilan yhteydessä

Tietojenvaihto Fivalta Verohallinnolle mahdollistetaan pankkivalvontaa koskevan tiedon osalta

Kolmannen maan luottolaitoksille säädetään tarkemmat vaatimukset Suomessa toimimiseen

Merkittävän omistusosuuden hankintaan liittyvää menettelyä muutetaan ja yritysjärjestelyihin liittyviä menettelyitä lisätään

Kryptovaroja koskevia riskejä on arvioitava ja hallittava

Omistusyhteisöjen luvanvaraisuusmenettelyyn muutoksia

Kestävyyteen liittyviä riskejä on arvioitava ja hallittava

Johdon kelpoisuuden arviointiin muutoksia

Tarkennetaan kynnystä, jolloin sijoituspalveluyritysten tulisi hakea luottolaitoksen toimilupaa

Fivalle lisätään direktiivin mukaiset valvontavaltuudet sekä tehdään tarkennuksia valvonnan prosesseihin

Järjestelmäriskipuskuri voidaan asettaa ilmastonmuutosta koskevien riskien perusteella ja enimmäisraja puskurille poistetaan

Hallinnollisten seuraamusten säännöksiä muutetaan ja asetetaan uhkasakolle enimmäismäärä

Hallinnolliset seuraamukset

Uhkasakko	• Uhkasakon soveltamisalaa täsmennetään → muutokset rajoittavat nykyistä enemmän uhkasakon määräämistä • Uhkasakolle asetetaan euromääräinen enimmäismäärä • Uhkasakko määrättäisiin edelleen hyödyntäen uhkasakkolain menettelyä
Seuraamusten soveltamisalan laajentaminen	• Seuraamuksia voidaan määrätä laajemmalle henkilöpiirille, kuten henkilölle, joka oli vastuussa rikkomisesta tai laiminlyönnistä • Seuraamusmaksun piiriin tuodaan lisää säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomuksesta voi saada seuraamusmaksun
Seuraamussäännösten korjaaminen	• Seuraamusmaksun enimmäismäärää koskevat pykälät rakennetaan lakiteknisesti uudelleen • Täsmennetään säännöksiä siitä, että seuraamusmaksun enimmäismäärää koskevat säännökset soveltuvat myös lakia alemman asteisten säännösten rikkomiseen tai laiminlyöntiin • Seuraamussäännöksiin jää edelleen uudistamisen tarvetta
Kaksoisrangaistavuuskielto	• Uusi poikkeussäännös mahdollistaisi tilanteen, jossa hallinnollinen seuraamus voidaan määrätä samasta teosta, josta sama henkilö on saanut tai voi saada rikosseuraamuksen • Tarkoituksena on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tunnistaa tällaisen poikkeustilanteen mahdollisuus kansallisessa laissa

Finanssivalvonnan riippumattomuutta vahvistetaan

- Yleinen riippumattomuusvaatimus Fivan johtokunnalle: jäsen ei saa ottaa vastaan tai pyytää ohjeita tai määräyksiä miltään julkiselta tai yksityiseltä elimeltä tai toimijalta
- Johtokunnan jäsenelle ja Fivan johtajalle enimmäisaika tehtävässä toimimiselle
- Johtokunnan jäsenen nimittämis- ja erottamisperusteet on julkistettava
- Virkamiesten ja johtokunnan jäsenten on annettava eturistiriitailmoitus
  - Ilmoitus vastaa isolta osin voimassa olevaa ilmoitusvelvollisuutta
- Kaupankäynnin rajoitukset, joiden mukaan virkamies tai jäsen ei saa hankkia tai luovuttaa tiettyjä rahoitusvälineitä
  - Rajoitus vastaa isolta osin nykyisin sovellettua Fivan ohjeistusta
  - Viranomaiselle säädetään toimivaltuus vaatia omistuksen myymistä tai siitä luopumista, jos omistus aiheuttaa eturistiriitaa → korvaus omistuksen myyneelle

Finanssivalvonnalle ja Suomen Pankille karenssisäännökset

Finanssivalvonta	Suomen Pankki
Pohjautuu direktiiviin, osa kansallista lisäsääntelyä	Kansallista
Karenssia sovelletaan suoraan lain nojalla	Karenssi edellyttää karenssisopimusta
Koskee kaikkia Fivan virkamiehiä ja johtokunnan jäseniä	Koskee niitä, joiden kanssa on tehty sopimus (SP:n harkinnassa)
Karenssi soveltuu pakollisena tiettyihin tilanteisiin ja harkinnanvaraisesti muihin	Karenssi soveltuu harkinnanvaraisesti
Karenssiaika pääosin 3-6 kk ja 3-12 kk	Karenssiaika 0-6 kk ja 0-12 kk
Korvaus palkkaa vastaava	Korvaus palkkaa vastaava
Fivan velvollisuus tiedottaa karenssista	-
Takaisinperintä + seuraamusmaksu	Sopimussakko
Muutos valittamalla hallinto-oikeuteen	Hallinto-oikeuden tutkittavaksi hallintoriita-asiana

Luottolaitosdirektiivin tarjoama liikkumavara eli jäsenvaltio-optiot

Karenssi

- Karenssin pituus voidaan määrätä lyhyemmäksi ja karenssi voidaan määrätä myös kilpailijalle siirryttäessä
  → Otetaan käyttöön

Fit & proper

- Jos luottolaitoksen ylimmän hallintoelimen jäsenten enemmistö on korvattava samanaikaisesti ja tilanne johtaisi siihen, tehtävänsä jättävät jäsenet suorittaisivat uusien jäsenten soveltuvuusarvioinnin, optio mahdollistaa jälkikäteisen arvioinnin.
  → Otetaan käyttöön

Strategiat ja menettelytavat

- Luottolaitoksen strategioiden ja menettelytapojen arviointitiheys voidaan asettaa pienille ja rakenteeltaan yksinkertaisille luottolaitoksille vain joka toinen vuosi tapahtuvaksi ilman vähintään-kriteeriä
  → Ei oteta käyttöön, sillä optio on vähämerkityksellinen. Jo nykyisin tiedot ilmoitetaan vuosittain. Lausuntokierroksella ei vastustusta.

Kansallinen lisäsääntely

- Karenssi
- Eturistiriitailmoitus
- Sisäpiiri-ilmoitus
- Kaupankäynnin rajoitukset

Uhkasakko

- Optio mahdollistaa uhkasakon korkeamman enimmäismäärän sekä sakon määräämisen viikko- tai kuukausikohtaisesti
  → Otetaan käyttöön viikko- tai kuukausikohtaisesti määrättävä uhkasakko, jotta uhkasakkoon voidaan soveltaa suoraan jo olemassa olevaa uhkasakkosääntelyä. Ei oteta käyttöön optiota korkeammasta enimmäismäärästä.

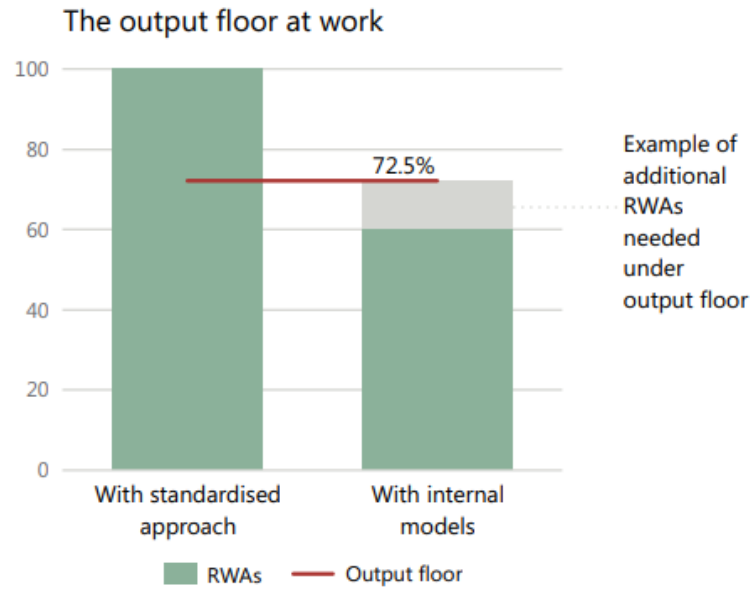
Kolmannen maan sivuliikkeet

- Option mukaan direktiivin säännösten sijasta jäsenvaltiossa voidaan päättää soveltaa kolmannen maan sivuliikkeisiin täysin samoja vaatimuksia kuin sovelletaan toimiluvan saaneisiin luottolaitoksiin
  → Ei oteta käyttöön, sillä optio johtaisi vaikeisiin tulkintatilanteisiin, koska sivuliike ei ole itsenäinen oikeushenkilö. Käyttöönotto myös lisäisi sääntelytaakkaa merkittävästi tällaisille kolmannen maan sivuliikkeille.

EU:n vakavaraisuusasetus tarjoaa option soveltaa huojennettua riskikäsittelyä kokonaisriskipainolattian laskennassa

- Kokonaisriskipainolattian mukaan luottolaitoksen riskipainotettujen erien on oltava sisäisten riskimallien mukaisesti laskettuna vähintään 72,5 prosenttia standardimenetelmällä lasketuista riskipainotetuista eristä
- Asetus tarjoaa option soveltaa määräaikaisesti matalampaa riskipainoa asuntoluotoille vuoden 2032 loppuun saakka, kun luottolaitos laskee kokonaisriskin määrää standardimenetelmällä
- Option käyttäminen merkitsisi lievennystä pääomavaatimuksiin tämän määräajan siten, että kokonaisriskipainolattian pääomavaatimuksia nostava vaatimus lykkääntyy
- Option käyttämisen potentiaalinen pääomavaatimuksia väliaikaisesti huojentava vaikutus kohdistuisi etupäässä suuriin sisäisiä riskimalleja käyttäviin luottolaitoksiin

→ Optio otetaan käyttöön

Sääntelyn vaikutukset

- **Vaikutukset luottolaitoksille**
  - Muutokset ovat kokonaisuutena suhteellisen rajallisia huomioiden voimassa oleva sääntely ja nykyinen valvontakäytäntö. Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan erityisesti vaikutusta luottolaitossektorin yritysten sääntelytaakkaan. Yksittäisten muutosten yhteisvaikutuksen arvioidaan vaihtelevan luottolaitoskohtaisesti.
- **Vaikutukset viranomaisiin**
  - Ehdotukset uusista menettelyistä ja valvontatyöstä lisäävät hallinnollista taakkaa. Finanssivalvonnan riippumattomuutta koskevat muutokset vaativat Finanssivalvonnan hallinnolta järjestelyjä sekä henkilöstön kouluttamista.
  - Suomen Pankki: Karenssia koskevat ehdotukset aiheuttavat jonkin verran taloudellisia vaikutuksia
- **Vaikutukset yksityishenkilöihin**
  - Ehdotetuilla muutoksilla on merkitystä perusoikeuksien, kuten omaisuuden suojan, oikeuden työhön ja elinkeinovapauden, yksityiselämän suojan, kannalta. Vaikutukset kohdistuvat Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin henkilöstöön sekä luottolaitoksen johdossa työskenteleviin henkilöihin.
- **Vaikutukset kansantalouteen ja rahoitusmarkkinoihin**
  - Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä makrotaloudellisia vaikutuksia. Luottolaitossektorin toimijoille aiheutuu uusista direktiivipohjaisista velvoitteista operatiivisia kustannuksia, joiden ei arvioida olevan sääntelyn kokonaismittakaava huomioiden kansantaloudellisesti ja rahoitusmarkkinoiden toiminnan näkökulmasta erityisen merkityksellisiä.
  - Muutokset tehostavat luottolaitosten riskienhallintaa sekä riskien viranomaisvalvontaa parantaen rahoitusjärjestelmän vakautta
  - Kokonaisriskipainolattia: Koko rahoitussektori huomioiden option käyttöönotto on vaikutuksiltaan vähäinen, eikä option käyttämisellä tai käyttämättä jättämisellä arvioida olevan sellaisenaan vaikutuksia reaalitalouden rahoittamiseen

Rahalaitosten uusien kotitalous- ja yrityslainojen laskennalliset korkomarginaalit Suomessa

2014 CRD IV/CRR
Uudet pääoma- ja likviditeettivaatimukset

11/2014
EKP:n pankkivalvonta alkaa

2015:
Kriisinratkaisu-lainsäädäntö

2018: Järjestelmäriski-puskuria koskeva lainsäädäntö

07/2019:
Järjestelmäriski-puskuripäätökset pankeille

1-4/2021:
CRD5/CRR2 voimaan

Muita muutoksia esityksessä

- EMIR-direktiivin muutosdirektiivi täytäntöönpano
  - Direktiivi edellyttää uusia seuraamussäännöksiä sekä keskusvastapuoliin liittyvistä vastuista aiheutuvan keskittymäriskin tunnistamista, hallintaa ja seurantaa
- CRD 5:n aiemman täytäntöönpanon täydentäminen (pilot-menettely taustalla)
- Sijoituspalveluyrityksiä koskevan direktiivin aiemman täytäntöönpanon täydentäminen joiltain osin (pilot-menettely taustalla)
- Ns. Daisy chain 2 –direktiivin aiemman täytäntöönpanon täydentäminen teknisellä korjauksella

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos